

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 19.

Stockholm den 9 Maj 1912.

5:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " . . " 3: 50 1/4 " . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 % Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	--	--

Norges första kvinnliga professor.

Dr Kristine Bonnevie.

Det var i januari detta år som det norska stortinget öppnade statens ämbeten för kvinnorna — blott med undantag af statsrådsbefattningar, de prästerliga, diplomatiska, konsulära, militära och civilmilitära ämbetena. För öfrigt gjordes inga restriktioner; inga särskilda "grunder", efter hvilka kvinnorna skulle kunna anställas, stipulerades. Och nu har Norge redan sin första kvinnliga professor, konservatorn vid Kristiania universitets zootomiska institut, fil. dr Kristine Bonnevie, bekant för oss svenskor från rösträttkongressen förra sommaren, i hvilken hon deltog som den norska regeringens officiella representant. Utnämningen har af formella skäl fördröjts, men är att vänta när som helst. Redan den 27 mars fattades i stortinget beslutet om att upprätta den professur i zoologi, som dr Bonnevie skall bekläda.

Dr Bonnevie har en lång studietid af själfständigt arbete bakom sig. År 1892 tog hon sin studentexamen, 1893 filosofie kandidaten. Nu började hon studera zoologi vid universitetets zootomiska laboratorium, studier som hon ifrigt bedref äfven under sommarferierna, med hjälp af universitetets stipendier. Hon berättar själf från denna tid huru hon låg ute i skärgården bland fiskarna, där hon inrättade sitt laboratorium, och hvarifrån hon företog färder längs kusterna och ut på djupare vatten för att skrapa hafsbottnen. Hela förmiddagarna låg hon ute på

sjön med en eller två fiskare till hjälp, eftermiddagarna användes till att studera och konservera det material hon erhållit vid skrapningen.

År 1898 erhöll hon sitt första utländska resestipendium, som hon använde till ett halft års studieuppehåll i Zürich. 1900—1901 uppehöll hon sig, likaledes som stipendiat, ett år i Würzburg, med afbrott af tre veckors studier vid Zoologiska stationen i Neapel under vårferien. Äfven Amerika har hon besökt för studieändamål.

Emellertid hade hon utnämnts till konservator vid Kristiania universitets zootomiska institut, en post, som hon tillträdde 1903. År 1906 tog hon sin doktorsgrad; 1911 blef hon invald i Videnskapernes Selskap i Kristiania.

I en rad afhandlingar, utgörande delar af "Nordhavs-expeditionens vetenskapliga berättelser", Bergens museums årsbok och åtskilliga tyska tidskrifter, har dr Bonnevie nedlagt resultatet af sina vetenskapliga arbeten. Särskildt har hon sysslat med embryologien.

* * *

Det är med största tillfredsställelse man hälsar en så framstående person som dr Bonnevie på en plats som denna, hittills undanhållen kvinnorna, då man vet att hon på densamma icke endast skall vinna erkännande för sina personliga förtjänster, utan att hon — just genom desamma — skall häfda äfven andra kvinnors kompetens och rätt till ämbeten oberoende af deras kön. För oss här hemma, där frågan om på hvilka grunder kvinnor skola äga tillträde till statens ämbeten ännu hvilar oafgjord, är denna professorsutnämning af särskildt stort intresse och ämne till glädje.

Vi önska af allt hjärta professor Kristine Bonnevie tillfredsställelse och framgång i hennes arbete.

Ellen Kleman.

Riksdagen.

Motion har väckts af hr Carl Lindhagen om att valrätt till Andra kammaren skall tillkomma "en hvar välfrejdad svensk medborgare, såväl man som kvinna, som före det kalenderår, hvarunder val äger rum, uppnått 21 års ålder; dock ej den, som står under förmynderskap eller fattigvårdsstyrelsens målsmansrätt",

samt att "till ledamot i Andra kammaren, kan endast utses man eller kvinna, som uppnått 25 års ålder samt äger valrätt inom riket";

vidare att "till ledamot af Första kammaren kan endast väljas man eller kvinna, som är röstberättigad inom sin kommun samt uppnått 30 års ålder."

Statsutskottet har tillstyrkt k. m.:s proposition angående uppförande från och med år 1913 af 18 kvinnliga skrifbiträden i postsparbankens aflöningsstat.

När rösträttsfrågan är verkligt aktuell.

I påtaglig grad aktuell har vår rösträttsfråga länge varit, men att den nu uppnått högsta graden af aktualitet därom vittna tvenne ting: den kungliga rösträttspropositionen och att kvinnor stiga fram och säga ifrån att rösträtt för kvinnor är "obehöflig", såsom nyligen skett i Uppsala. Utan jämförelse för öfrigt, men det var först när friheten verkligen bjöds dem, som en del af de amerikanska sydstaternas negrer jämrade sig och bönföll om att slippa den. Hos oss finns det tydligen kvinnor, som börja bli ängsliga öfver den frihet och de rättigheter som i politiskt hänseende äro på väg att beviljas dem.

Ja, på väg äro dessa rättigheter, och lära väl ej heller kunna afväjas, äfven om det skulle finnas flera kvinnor än fruarna Söderblom, Ribbing och Quensel, fröknarna Eneroth och Norrby i Uppsala, som träda fram och tala emot den kvinnliga rösträtten. Utvecklingen vrides icke tillbaka. När kvinnorna nu en gång äro med ute i lifvet, i förvärfarbetet, i det sociala arbetet, i intelligensarbetet — och icke endast ute i lifvet utan därmed också djupt i lifvet, något som fru Anna Söderblom tyckes anse att endast hennens kvinnor komma till — går det helt enkelt icke i längden att draga ett godtyckligt streck och säga: allt det andra, blott icke detta. Kvinnorna hållas icke stilla af kritstreck, som gör att hönan icke vågar röra på hufvudet, — och männen äro också för kloka att försöka en konst, som ingen kraft har öfver tänkande och förnuftiga människor. Den kvinnliga rösträtten är dock blott en tidsfråga.

Från den ståndpunkten sedt förtjänar antirösträttsmötet i Uppsala intet ingående omnämmande eller kraftigare bemötande. Det senare sörjde för öfrigt dr Lydia Wahlström för på ort och ställe, under lifliga applåder af flertalet närvarande, såväl som fru Louise Woods-Beckman, hvilken godt kunde uppträda såsom "sakkunnig" gentemot fru Anna Söderblom i fråga om kvinnans uppgifter i hemlifvet och med afseende på barnen. Men vi vilja dock taga upp några af de yttranden, som vid detta tillfälle framfördes af motståndarna mot kvinnorösträtten, de nämligen, som professorskan Anna Söderblom fällde om de själförsörjande kvinnorna.

Hur är det möjligt att det kan lefva kvinnor, i vår tid, så blinda för realiteterna, så oförstående för hvad saken innerst gäller som fru Söderblom visade sig vara när hon talade om de utanför hemmet arbetande kvinnorna. Men den, som så öfverlägset kan kalla Fredrika Bremer den "välmenta" Fredrika, som icke förstår hur orättvisorna mot kvinnan brände i Fredrika Bremers själ, hur hela hennes väsen flammade i medkänsla för de från kunskap, själfständighet, lif utestängda kvinnorna, måste vara i saknad af första förutsättningen för att bedöma en sak: viljan till att förstå. Vill man inte se, vill man inte fatta, vill man så helt låta sig behärskas af en känsla, en föreställning, som gripit en, ja — då kan ju hvad som helst blifva sagdt och påstådt.

Allm. Pensionsförsäkringsbolaget, Stockholm,

meddelar till särdeles billiga premier:
Lif-, Blandade Lif- & Kapital- samt Barnförsäkringar
Liberala invaliditetsbestämmelser.

Bolaget ansvarade den 31 dec. 1911 för en lifförsäkringssumma af
39,650,951 kronor.

Sprid DAGNY!

Fru S. talade om de "tröttkörda, nervösa små kvinnovarelserna, som myllra ut från de stora affärsetablisementen och fabrikerne" (hon tänkte tydligen inte på att kanske flertalet var arbetare hustrur, som just arbetade för hemmet och barnen), hon talade om den "fina öfverklasskvinnan" med den högt betalda bankplatsen, men "hvars drag blifvit strängare och skarpare, hvars fingrar fått ett hårdare grepp, hvars gestalt vissnat och böjts" under årens lopp (det är som om fru S. menade att sådant icke inträffade med den gifta kvinnan), och hon frågade: hvar gå de, hvar få de hugnad och stöd, när de äro sjuka och sorgsna? Och hon svarade själf: de gamla mamsellerna hade det ofta trångt och tungt i bröders och systrars hem, men de togo ej heller så stort utrymme, och de hade ett hem liksom "gammalstintorna" i småstugorna på landsbygden.

Så ser fru Anna Söderblom på sin tid och på de arbetande kvinnorna, beklagande dem och menande att de skulle vara lyckligare om de vände tillbaka till "bröders och systrars hem". Måntro de skulle blifva välkomna? — Inte genom "konkurrens" försvåra familjeförsörjarnas lott, menar hon. Får familjeförsörjaren det lättare om han utom hustru och barn skall underhålla äfven ogifta kvinnliga släktingar? Men fru Söderblom kommer till sist med patentmedicinen: flera och tidigare äktenskap, "kvinnan skall med trofasthet ägna sig åt hustruns och moderns kall".

Det finns något som heter mormonism, först få vi väl då hylla oss till den för att detta medel skall bli till fyllest för att få bort de ogifta själförsörjande kvinnorna. Så får det väl också lämnas ur räkningen att en kvinna möjligen inte vill gifta sig med hvilken man som helst, att det endast är en henne väsensbesläktad man, icke mannen, hon vill gifva sig åt, och att kanske just denne ene man ej kan binda sitt lif vid hennes. Och så till sist, kanske det "kall" fru S. förordar inte är det rätta för alla kvinnor? Ja, jag vågar verkligen, med Rosa Mayreder, säga, att påståendet att kvinnans kallelse är att blifva mor är en för grof generalisation, då i kallelsen ovillkorligt ingå individualistiska element. Utan tvifvel finnes det kvinnor, hvars "kall" icke är äktenskapet. Men låt dem då få följa sin kallelse!

Till sist en anmärkning. Att fru S. i sitt tal mot rösträtten sökte plädara för att de utom hemmet arbetande kvinnorna skulle återgå till den beroende ställning och det arbete i hemmen, som bjöds de ogifta kvinnorna i våra mormödrars tid, var ju fullt konsekvent. Då bortföller ju de nu existerande förhållanden, hvilka äro några af de mest talande skälen för den politiska rösträttens beviljande åt kvinnorna. Men genom att anbefalla en så orimlig utväg visar sig ju bäst det orimliga i fru Söderbloms ståndpunkt.

Sådant som detta säges och anbefalles när den kvinnliga rösträttsfrågan är verkligt aktuell!

Elpis.

Äktenskapslagstiftningens reformering.

Fyra kvinnor som sakkunniga.

Lagberedningen, som hos k. m:t anhållit om bemyndigande att under arbetet med förslaget till ny äktenskapslagstiftning få tillkalla tolf sakkunniga, har, sedan den gjorda begäran villfarits, utfärdat kallelsebref till de utsedda, af hvilka fyra äro kvinnor: fruarna Agda Montelius, Emilia Bromée och Elin Engström, Stockholm, samt professorskan Anna Söderblom, Uppsala. Af dessa torde man få anse fru Elin Engström såsom arbetarkvinnornas speciella representant.

Första sammanträdet med de tillkallade sakkunniga lär komma att hållas i början af juni.

Den kvinnliga öfverlärarefrågan.

Frågan om kvinnas rätt att söka och inneha öfverlärarebefattning vid folkskola har som bekant gjorts aktuell i Stockholm genom att ansökan om plats som öfverlärare vid Stockholms folkskolor för något år sedan inlämnats af lärarinnor. Folkskoleöfverstyrelsen afslog ansökningarna på grund af att inga löner för kvinnliga öfverlärare vore bestämda. Hr Aug. Ljunggren förde frågan vidare genom att förlieden vår i Stockholms stadsfullmäktige väcka motion om att fullmäktige ville vidtaga sådana bestämmelser att kvinnor kunde inneha öfverlärarebefattningar med samma ställning i löneväg som manliga öfverlärare. Eventuellt skulle stadsfullmäktige ingå till k. m:t angående nödiga ändringar i vederbörlig stadga.

Med anledning af denna motion inkom i slutet af förlidet år till stadsfullmäktige från folkskoleöfverstyrelsen ett förslag i samma riktning. Som lön föreslår styrelsen att samma arvode och ålderstillägg, som tillkomma den manliga öfverläraren, skola läggas till den ordinarie lärarinnelönen. Lärarinnans slutlön skulle således bli 4,900, d. v. s. 1,100 kronor mindre än den manliga öfverlärarens, hvilket utgör den nuvarande skillnaden i lön mellan ordinarie lärare och lärarinna.

Beredningsutskottet har nu yttrat sig i frågan och fastslår till att börja med, att det icke är stadsfullmäktiges sak att afgöra frågan om kvinnor skola äga rätt inneha öfverlärarebefattningar, något som för öfrigt minst af allt bör ses som en befodringsfråga. Men för den händelse kvinnor bli antagna till öfverlärare vill utskottet för sin del föreslå de för sådant fall nödiga ändringarna i löneordningen och ställer sig därvid på folkskoleöfverstyrelsens ståndpunkt i lönefrågan.

Detta uttalande är ju af glädjande art, vi få hoppas att det efterföljes snart nog af vederbörande myndigheters fastslående af kvinnas rätt att inneha öfverlärarebefattning.

Sprid DAGNY!

En intellektuell affärsunion mellan Nordens kvinnor.

Ett förslag af dr Vera Hjelt.

Det var i Helsingfors, vid tiden för Selma Lagerlöfs besök där i februari. Eliten af Helsingfors' kvinnovärld var samlad hos fröken Annie Furuhjelm för att fira den svenska gästen. Då var det en af festdeltagarna, dr Vera Hjelt, som steg upp och talade för en idé, som brann inom henne — tanken på att kunna samla kvinnorna i de fyra skandinaviska länderna i en art af intellektuell affärsunion, där kvinnornas varmaste intressen — andliga på samma gång som ekonomiska, administrativa, arbetsintressen o. s. v.", som hon skriver i ett privat bref, skulle kunna tillgodoses. Med entusiasm och värme utvecklade hon sin idé. Nu har hon skickat sitt tal till Dagnys redaktion, i tanke att idén på något sätt genom oss kunde föras vidare. Vi finna oss befordra den på bästa sättet genom att i Dagny införa talet i dess helhet och ursprungliga form, med strykningar endast af några mera personliga hänvändelser till hedersgästen för aftonen, dr Selma Lagerlöf.

Med glädje bereda vi plats äfven i Dagnys spalter för eventuella förslag på basis af den här framkastade idén.

Och så lämna vi ordet åt dr Vera Hjelt.

Mina damer!

Nåväl, min framställning afser att försöka få till stånd en ny — union! Det är de skandinaviska ländernas kvinnor jag ville förena i ett enda stort solidariskt företag och ville nu vid detta tillfälle så gärna kunna få eder alla med mig i optimism och entusiasm, utan hvilka känslor knappast någonting verkligt stort kommer till stånd här i världen.

Jag ser på kvinnorörelsen såsom en realiteternas människa och vill därför att vi i allvarlig lifsgärning skola omsätta dessa idéer på alla områden af mänsklig verksamhet.

Kvinnans kapacitet har blifvit erkänd på många verksamhetsområden. Men man frågar alltför ofta, hvarför hon inte blir stor på det ena eller andra arbetsområdet, som dock redan länge legat öppet för henne och där hon fritt kunnat täflla med mannen i utvecklingsmöjligheter. Vi känna de allmänna orsakerna. Jag behöfver ej i denna församling närmare utlägga dem. Men det finnes faktiskt oegentligheter på vissa särskilda arbetsbanor. Oegentligheter, dem kvinnorna icke ännu uppjudit alla sina krafter för att få korrigerade.

På det högre affärlifvet äger kvinnan i allmänhet alldeles för ringa inflytande. Man påträffar henne sällan ibland de stora finansierarna eller såsom ledare af banker och andra penninginstitut, försäkringsföretag, större industribolag o. d. Hon saknar icke pengar, jordagods eller andra ägodelar. Men för sina millioner, när hon äger dem, köper hon merendels aktier i företag administrerade uteslutande af män, där kvinnorna på sin höjd få vara daglönade arbeterskor, handtlangerskor eller kontorsbiträden. Och jag säger intet annat än godt om att ett samarbete äger rum, och att kvinnor med mindre

förmåga i likhet med männen af samma kategori utföra underordnade arbeten. Men jag ville att kvinnan, vid sidan af detta underordnade samarbete, skulle sättas i tillfälle att göra en större insats inom det högre affärlifvet. Hon avancerar ej inom verken såsom förhållandena nu äro, och hon måste ha en jämförelsevis mycket hög begåfning för att observeras ens för en något bättre bland de underordnade platserna inom verken. På grund däraf att hon icke avancerar inom verken, kommer hon sig icke till intresse för det högre ekonomiska lifvet. På grund af bristande högre affärskunskap har hon icke heller kommit in såsom administrator annat än på köpenskapens område, där hon stundom varit i tillfälle att taga saken i egna händer genom att hon vuxit upp med sin affär.

Då kvinnan sålunda icke lämnas tillfälle att avancera i de högre finansiella verken, synes det som om hon för att påskynda en snabbare utveckling i detta afseende skulle måsta taga också denna sak i någon mån i egna händer.

Sammanslutningstanken vore nu den, att de nordiska ländernas kvinnor skulle förena sig i en intellektuell affärsunion. Det gäller möjligheterna för grundandet af ett nordiskt aktiebolag med syfte att utgifva en daglig tidning från eget tryckeri. Organisationen skulle baseras i första rummet på kvinnlig arbetskraft och medverkan, men ingalunda utesluta möjligheterna att på de områden inom verket, där kompetent kvinnlig arbetskraft saknas, vinna för ändamålet samarbete med män.

Tidningens innehåll skulle framträda på de nordiska skriftspråken — svenska samt norska och danska, beroende af författarens modersmål, som ju hela nordens folk känner. Det vore icke fråga om en kvinnoaktidning, utan om ett vanligt socialt och politiskt organ, i hvilket händelser och förhållanden skulle framträda betraktade med kvinnoögon.

Finland gör naturligtvis icke anspråk på att bli utgifningsorten. Men förmågor kunna ju från alla de förbundna länderna inkallas till olika befattningar inom verket. Sverige, såsom centralast beläget, kunde säkert lämpligast bli utgångspunkten — härden, därifrån denna eld skulle kunna sprida sin värme, kringkasta sina gnistor och utdela sina brännsår åt alla håll, där såväl det ena som det andra tydligen kan behöivas. Med telegrafan, telefonen och de numera snabba kommunikationernas hjälp bör ett dagligt samarbete mellan de nordiska länderna icke möta oöverstigliga hinder.

Det är icke en nyfunnen tanke, att en daglig tidning, ledd af kvinnor, borde komma till stånd. Den frågan har hos oss liksom annorstädes icke sällan dryftats. Men man har icke såvidt jag vet byggt denna tanke och upp-gjort kalkylerna på den breda ekonomiska bas, som innebär ett eget stort tidnings- och boktryckeri, äfvensom omfattande förläggareverksamhet m. m. Så länge man

tänkt sig att hvarje land skulle arbeta särskildt för sig, har man icke heller kunnat räkna på en tillräckligt stor läsarekrets för att våga företaget. Men då det nu skulle gälla att börja alla tillsammans, synes sammanbringandet af ett tillräckligt stort aktiekapital icke vara alltför svårt, efter det att noggranna rentabilitetskalkyler kunna framläggas och en förtroendeingifvande ledning för företaget kunde påräknas. Om sålunda början åtminstone vore gemensam, är det tänkbart att, sedan företaget senare vuxit sig stort och starkt, en fördelning i lokala förgreningar i filialverksamhet inom respektive länder skulle komma att anses nödigt.

Men vi måste ha en utgångspunkt för denna intellektuella affärsunion. Denna utgångspunkt vore detta Nordens Dagblad jag syftar på. Detta vore så att säga ett intellektuellt hjärta, hvarest från dagligen i tusende ådror det elektriserande blodet skulle kunna välla fram. Detta blod hvarmed kvinnorna ville, och alltid i någon mån kunde, på sitt sätt förnya och omdana tänkesätten i den nordiska samhällskroppen.

Mina damer, gif edert stöd, edert intresse och eder medverkan till detta företag, som skulle kunna bli en bland de största sammanslutningar för ekonomiska och intellektuella sträfvanden i Norden. Låt oss bära denna tanke vidare till Nordens kvinnor och visa dem, att om också politiken icke varit mäktig att sammanhålla drottning Margaretas snillrika tanke af en nordisk union, borde kvinnorna i Nordland dock kunna göra sig andligen solidariska till ett folk inom de olika politiska gränserna.

En sådan sammanslutning vore också ett vägande bevis på kvinnornas lifskraft, mod och oskattbara solidaritet inför världen.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Vi Bookar, Krok och Rothar.** Ur en stadskronika. Af *Hjalmar Bergman*. — **Genzaret.** Af *Bengt Berg*. — **Kavaljersparoller.** Dikter af *Bengt E. Nyström*. — **Atalanta i Kalydon.** Af *Algernon Charles Swinburne*. Öfversatt af *K. G. Ossian-Nilsson*.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Efter tredje barnet.** Ur en officersfrus dagbok. Af *Helene von Mühlau*. Bemyndigad öfversättning af *Marit Rieck-Müller*.

A.-B. Framtidens Bokförlag, Malmö: **Tio bud.** Af *Herman Wadén*.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Om sproglig Forstaaelse.

VII.

Nogle Dage efter udkom Bogen og Erik Bøgh fik sig tilsendt et Exemplar af den, for at anmelde den for et af de større Hovedstadsblade. Det viste sig nu, at Arbeidet aldeles svarede til den foregaaende Prøve, ja overgik de værste Forudannelser, samt hvad der var endnu værre (sämre) truede (hotade) med, at dersom Oversættelsen fandt "nogen venlig Modtagelse" skulde Runebergs øvrige Digte blive fordanskede paa samme Maade (samma sätt). Men dertil kunde Erik Bøgh ikke tie (=tiga) og skrev nu en af ædel Harme flammende Protest imod al denne Sprogforsyndelse, beviste med, som han selv siger "en Syndflod af Citater" at Hr N. N.

- 1) ikke forstod Svensk
- 2) ikke kunde skrive Dansk og
- 3) hverken havde Begreb om Rim eller Metrum.

Hvad "en fläkt" (et Vindpust) er, har han ingen Anelse om, derimod har han tilfældigvis hørt at "en fläkt" betyder "en Plet" paa Dansk og naar der siges om Molnets broder:

"han föddes lik en fläkt på heden",
saa oversætter han det med

han födtes lig en Plet paa Heden.

Om "roter", de militære Afdelninger, der skal stille en Soldat og yde (bestå) ham Fattighjælp, naar han bliver aflægs (orkesløs) har han Intet hørt, derimod ved han: at Rotterne — især (i synnerhet) Kirkens — er bekendte for deres Fattigdom, og naar der fortælles om "Veteranen":

"rotfattig var han annars på sina gamla da'r"
saa gengiver han det paa Dansk med

"forresten som en Rotte han fattig var och arm".

Allerværst var dog den stakkels Oversætter faren, naar Digteren brugte (använde) et figurligt Udtryk. — for Ex. naar han lader Løjtnant Reiher sige ved Gildet i Franzila:

"Adlercreutz det var och Herten,
som slog knut uppå vår nesa.

Fältmarskalken var som vanligt
re'n för fan i våld på resa"

for — hvorledes oversætte denne Udtalelse, af hvilken han kun troede at genkende Ordet "nesa" der lignede det danske "Næse"?

Lignede — ja! Han gik ogsaa i Fælden, som det skal vises.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Emilie Rathou.

50 år.

EMILIE RATHOU.

Det brinner, det brinner! Och lugnt sofva männen, sofva kvinnorna. Och därinne ligga barnen! Vakna då, men vakna då!

Emilie Rathous lif har, under de senare 30 åren, i det offentliga lifvet, i det privata, varit ett enda kraftigt: "men vakna då!" Med sin intensiva längtan efter skönhet i liffsformerna har hon med hela kraften af sin starka själ reagerat mot allt lågt, allt osundt, allt snedvri-

det och förkrympt, och högt har hon ropat ut sin fordran på rättvisa, sitt kraf på reformer lidande medmänniskor till godo.

Att nykterhetsidén med dess altruism, dess protest mot mänsklig förnedring, dess vida arbetsområde skulle med entusiasm omfattas af den unga kvinnan synes oss nu blott naturligt, och redan år 1884 inträdde hon äfven i den här i Sverige då endast några år gamla Goodtemplarorden samt började 1886 göra kortare eller längre föredragsresor. Ja, nu synes häri intet underligt; icke så på den tiden. Att en ung, seminariebildad kvinna reser från stad till stad, från by till by så godt som öfver hela vårt land och från talarstolen med glödande ifver söker väcka sina åhörare att taga afstånd från gängse umgängesseder, från dryckenskap och osedlighet, det var något så oerhördt, så stridande mot tidens ideal af "sann kvinnlighet", att det kom allt kalkborgerligt småsinne att frässa i förakt, i hat, i hån, i personlig förföljelse.

Dock icke öfverallt. I Jämtland t. ex. öppnades icke mindre än 5 statskyrkor för henne.

Hade Emilie Rathou på 80-90-talet med sentimentala fraser sökt tina upp sina åhörare hjärtan att hjälpa den eller den stackars alkoholiserade individen, m. a. o. koncentrerat sig på räddningsarbetet inom nykterhetsarbetet, hade hon troligen mött mer förståelse, men redan på den tiden var hon, i motsats till flertalet andra, vidlyst nog att inse, att nykterhetsidéns a och o är af förebyggande art, är upplysning och åter upplysning med restriktiva lagar som stödjande faktor.

Med harm och vemod såg hon: hur landets lagar kräfdes skyldigheter, men gaf åt endast fåtalet rättigheter, och alltjämt med nykterhetstanken som sin röda tråd kastade hon sig in i 80- och 90-talets rösträttsstrider.

Den 1 maj 1891 talade hon från en af tribunerna å Ladugårdsgärdet om kvinnans politiska rösträtt!

I 1893 års folkriksdag satt hon som enda kvinna.

Att väcka kvinnorna till att vidga sin tankesfär, att tillvarata sina intressen, att konsolidera sin ställning i samhället har alltid varit en af hufvudpunkterna i hennes arbetsprogram.

Ett medel härtill såg hon i en kvinnornas egen nykterhetsförening och utsände därför år 1900 ett upprop till Sveriges kvinnor att bilda föreningar anslutna till det internationella Hvita Bandet. En omedelbar följd blef att hon fick till stånd Östermalmsföreningen, hvars initiativkraftiga och målmedvetna ordförande hon sedan dess varit. Sedan hon bildat Centralstyrelsen och förenat de spridda föreningarna, har hon från 1903 varit dess sekreterare och därunder haft dagligt tillfälle att forma arbetet till fasthet och låta sin rediga hjärna, sin organisatoriska förmåga och sin vakna kritik komma i föreningsarbete villiga, men ovana kvinnor till hjälp.

När 1911 den kgl. nykterhetskommittén tillsattes, blef hon där en kvinnornas representant.

Emilie Rathous lif har icke varit genomsnittskvinnans — det har varit banbryterskans. De idéer hon under ett kvartssekel kämpat för, de bryta sig så småningom igenom, men ännu är det långt igen, ännu hotar elden att härja hem och hård, ännu sofva män, sofva kvinnor. Och där inne ligga barnen! Men vakna då!

Tack, väktare!

A. W.

Litteratur.

Lucrezia. Af *Brita von Horn*. Drama från renässansens dagar. Albert Bonniers förlag, Stockholm, 1912.

"Lucrezia" är ett debutarbete som lämpar sig väl att läsa medan sångerna om vår och majsol tona öfverallt. Det är något af stark, sjudande värsta i detta verk, som ger löfte om växtkraft; det är mycket af fantasi, mycket af ung, saftig begåfning däri, men också en del ungdomsbrister, felande mognad, felande koncentration och ett allt för stort slöseri med poetiskt material. Men ett för mycket är ju långt mera löftesgivande hos en ung begåfning än motsatsen. Man måste ovillkorligen beundra denna rikedom på poesifylld patos, som strömmar ut öfver 135 trycksidor i en ungdomlig inspiration, som ej unnar sig en sekunds hvila — men hvila hade dock ej skadat, ty läsaren känner sig af detta öfvermått gifvet tröttare än den unga författarinnan själf blifvit.

Jag säger med flit läsaren, ty som scenisk produkt är detta stycke knappast tänkbart. Det innehåller mycket af verklig poesi men föga af dramatik. Skådespelet måste nu en gång för alla vara byggdt på handling, endast sköntaleri är för litet, till rampbelysning. Att författarinnan låtit påverka sig af Oscar Wildes stilbildning är knappast att betrakta som ett fel. Det är naturligt att hans bildstarka, färgmättade språk skall tilltala en så rik fantasibegåfning som fröken von Horn. På sina ställen har emellertid den moderne mästaren så suggere-

rat henne att man nästan tycker sig läsa ett komplement till Salome. Wilde säger: "hennes fötter som små hvita dufvor röra sig till dans". Brita von Horn: "dina små fötter som likna vingar af vårfjärilar".

Och skulle man ej kunna fortsätta Wildes ord: "Hon är som skuggan af en snövit blomma öfver en silfverklar spegel" med Brita von Horns: "Ja, madonna, en liten blomma, som växer på gyllene rötter upp ur den svarta mullen och bär kronblad, så hvita som vore de väfda af silfver en klar natt, när nymånen lägger en smal tilja öfver ett mörkt vatten." Och då Salome utbrister: "Det gör godt att se på månen, den är sval och kysk som en silfverhvit blomma, den är som en skär och fager jungfru, som förblifvit ren", synes Lucrezia gemmäla: "Så mild dagern blir mot aftonen, det är som om rymdens ljus blefvo tunga af fin, malen färg, som doftar." Detta vare sagdt utan att vilja beskylla fröken von Horn för uppsåtlig imitation, hon har nog snarare omedvetet gått upp i en form som så väl lämpat sig för hennes temperament, att hon ovillkorligt gjort den till sin egen; och hon har gjort det med afgjord framgång. I färgrikedom och poesifylld extas står hon knappast efter förebilden, hade hon nått honom äfven i dramatisk förmåga skulle hon med detta förstlingsarbete säkert ha kunnat räkna på en succès, nu torde det närmare vara att betrakta som ett hoppgifvande men dock ej fullt lyckadt experiment. En och annan liknelse förefaller väl djärf, "det röda bruset från brinnande syner" utgör en tankelapsus, äfven om det låter bra, och att tala om "klingande strängar på världscelion" ett drygt halfsekel innan någon cello fanns till är väl framsynt. Föga troligt synes det mig också att Borgia, då planen till domen förevisades honom, skulle ha föreslagit att lägga "altaret rakt mot norr", det är lättare att begå hundra giftmord än att trotsa häfdvunnen tradition och de gamla kristna basilikornas princip att förlägga altaret mot öster, fortlevande ända till vår tid, måste nog till och med en Borgia hålla i ära.

Men som sagdt, Lucrezia är ett förstlingsarbete af en ung författarinna, och som sådant kan man ej annat än gratulera henne till en debut, som ger ett så rikt framtidslöfte. Efter vårfloren växer blom och grönska upp där den gått fram.

S. E—d.

Sommarens stora rösträttsmöte. Det på L. K. P. R:s centralstyrelsemöte beslutade andra, allmänna kvinnorösträttsmötet kommer, på inbjudan af Skåneförbundet, att äga rum söndagen den 16 och måndagen den 17 juni. På söndagen hålles stort offentligt friluftsmöte i Nackarpsdalen, måndagen ägnas åt mötesförhandlingar i Lund.

I artikeln Spetsar i föregående veckas nummer står på sida 208, 2:dra spalten, 13:de raden uppifrån härjade, skall vara härja; på sidan 209, 1:sta spalten, 12:te raden J. Hurdicka, skall vara J. Hrdlicka.

Bernarr MacFadden,

hans principer för fastekuren och hans åsikter rörande gymnastik för kvinnor.

Bland förkämparna för de moderna idéerna om sjukdomars botande medelst fastande och vegetabilisk diet i förening med ett rationellt naturenligt lefnadssätt står den amerikanske gymnasten och sanatorieläkaren Bernarr MacFadden i främsta ledet. Han har på kort tid skapat sig namn och ryktbarhet, och hans hälsohem i New York och Chesham (invid London) äro mycket besökta. Om kuren och behandlingen vid det senare af dessa har jag talat i n:o 2 för i år af Dagny; återstår nu att nämna något om principerna för fastekuren samt om de erfarenhetsrön, som doktor Mac Fadden själf gjort. Han har nyligen utgifvit sitt stora arbete "Encyclopedia of Physical Culture", och jag tillåter mig att därur anföra något litet af det mest anmärkningsvärda.

Först berättar han om sig själf, att han som barn och yngling ständigt var klen och svag och att han aldrig trodde att han skulle blifva en kraftig man. Han försökte den ena medicinkuren efter den andra, men allt förgäves. "Slutligen", säger han, "lärde jag känna naturens stora hemlighet, och jag blef så småningom frisk och fri från allt elände, gloriously free". Han förde en längre tid ett fullständigt naturlif och fastade ofta (vanligen en vecka i sträck), och det var detta lefnadssätt, som han ansåg sig ha att tacka för sin återvunna hälsa.

Nu blef hans sträfvan att försöka föra äfven andra sjuklingar till samma mål, och i denna afsikt lät han uppföra sitt stora hälsohem i New York och sedermera sin filial i England, vid hvilka han tillämpar sina egna erfarenhetsrön.

Principerna för fastekuren innefattar han i följande kortfattade mening: "Starve the man and you starve the disease." (Svälta ut mänskan, och du svälter ut sjukdomen.)

Närmare detaljeradt säger han: "Den grundsats, hvarefter fastekuren handlar, är en hvarom alla fysiologer äro ense och en som är lätt att förstå. Vi veta, att naturens lag är, att det ofruktamma, det utnötta, det minst lifgifvande först måste föras bort. Detta se vi på våra naglar, vår hud, vårt hår, på ormen, som afkastar det gamla skinnet.

När vi nu svälta ut oss, försiggår denna bortföringsprocess på ett mycket hastigare sätt än annars, och den kraft som förslösas på att smälta födan användes nu för att från organismen bortföra de skadliga ämnen, som den kan innehålla. — — — Fastande personer märka vanligen att de två första dagarna äro de värsta. En känsla af matthet inställer sig och ökas allt mer och mer, men efter denna tid har fastan börjat att aflägsna alla slags affektioner, och det angenäma resultatet därpå är en känsla af befrielse lik den en konvalescent erfar efter ett feberanfall." Kurens verkningar bero ofta på dess längd (i allmänhet från två till sju dagar).

Vid min vistelse på "Orchard Leigh" (namnet på hälsohemmet vid Chesham) såg jag emellertid patienter, som fastade långt mer än en vecka i sträck. Där fanns t. ex. en dam, som fastat i 21 dagar. — Detta var ett af de intressantaste fallen jag såg. — Hon hade under denna tid legat till sängs i en lufthydda, ehuru det varit en svår snöstorm. Hon hade länge varit sjuk och hade ständigt måst bäras från soffan till sängen och från sängen till soffan — såsom hennes sköterska berättade för mig. — Efter de 21 dagarna började hon erhålla mjölkdiet, och efter omkring ytterligare 14 dagar fann jag henne så stark, att hon kunde taga sig en promenad kring villan. "Ah, är det ni", utbrast jag, "är ni verkligen så kry nu?" Jag hade nämligen aldrig sett henne annat än i sin sjukstol och blef alldeles häpen, när jag i den hurtiga damen med den spänstiga gången igenkände invaliden från lufthyddan. "Ja, jag börjar att kunna taga små promenader nu", svarade hon gladt. Och efter ytterligare några dagar var hon med oss under gymnastiköfningarna, och inom ett par veckor reste hon därifrån med de glada orden: "Ja, nu kommer mina vänner inte att känna igen mig, de kan inte tro, att det är jag."

En annan fastande patient föreföll mig även nästan underbar, så fullkomligt oberörd tycktes hon vara af sin nio dagars fasta. Hon skötte sin massage dagen lång som vanligt och såg fullkomligt lika kry och rund och rödblommig ut den sista dagen som den första. Ingen människa, som ej kände till förhållandet, skulle kunna haft en aning om att hon företagit någon fasta. Orsaken, hvarför hon gjort det, var någon tillfällig indigestion, och det syntes henne som den naturligaste sak i världen att ingenting förtära annat än kokt vatten, när magen var på något sätt i olag.

För de flesta sjukdomar förordar dr Mac Fadden, om icke hel fasta så åtminstone under någon tid den så kallade "one meal's-dieten". D. v. s., att endast äta ett mål om dagen och detta vegetabiliskt. Han bevisar huru den fattige på detta sätt kan få tillräcklig föda för 2 shillings i veckan, och i Amerika har redan en klubb bildats, som praktiserar denna metod. Den består af grofsmeder, och de ha förklarar, att de aldrig känt sig så kraftiga som nu.

Hvad beträffar doktor Mac Faddens åsikt om den kvinnliga gymnastiken skiljer den sig åtskilligt från vår. Vår svenska gymnastik anser han vara för militärisk. "You are like stiff manikins, you Swedes, with your military exercises", sade vår "director" till oss den första dagen för våra gymnastiköfningar. Det där kan passa för soldater, men ej för kvinnor med deras mjuka vågliniga kroppsbyggnad, menade han.

Emellertid fingo vi börja med sådana rörelser, som voro gemensamma för både herrar och damer, djupa andhämtningsrörelser, svängningar med armar och ben — så länge att våra lemmar nästan svängde af sig själva som pendiklar — och till sist en del fot- och benrörelser i sittande ställning.

Därefter började de för damerna särskildt afsedda öf-

ningarna. Man fick lära sig att stå och gå med högbrudet hufvud och elastisk gång, att intaga vissa klassiska ställningar, hvarvid uppmärksamheten måste riktas på något bestämdt föremål t. ex. en aflägsen trädtopp eller ett moln, som man fick utpeka under det man lyfte armen o. s. v.

"Om ni viste, hur förtjusande ni tar er ut", kunde direktören säga, "när ni sålunda lyfter armarna mot himlen på en gång och på detta sätt tågar fram öfver gräsmattan." En sport som också idkades dagligen var bollspel, men icke med en vanlig liten boll utan med de stora fotbollarna, som slungades härs och tvärs, öfver och under en, till höger och vänster. Det gällde att passa på och se upp i hvarvt ögonblick. Till omväxling företogo vi oss att lära engelskorna våra svenska friluftss lekar, af hvilka särskildt "väfva vadmal" slog lifligt an.

Lek och friluftsgymnastik är det slags gymnastik dr Mac Fadden mest förordar.

För öfrigt talar den stora siffra af botade patienter vid hans "Healthhomes" för riktigheten af hans åsikter.

A. Fallstedt.

Medicinalstyrelsen och reglementeringsfrågan i Stockholm.

S om bekant beslöt stadsfullmäktige i Stockholm vid sammanträde i december förlidet år på förslag af dr Ivan Bratt att ingå till k. m. t med begäran om att den bestämmelse i instruktionen till polismästaren af den 20 maj 1868, hvarpå reglementeringen i Stockholm hvilar, skulle upphävas. Förslaget gjordes sedan öfverståthållaren, med anledning af hrr Laurents, Bratts och Buhres motion om indragning af det anslag, som af stadsfullmäktige årligen beviljas prostitutionspolisen, erinrat om att då ofvan nämnda bestämmelse i instruktionen till polismästaren förefanns måste anslaget utgå.

Medicinalstyrelsen, som nu haft att yttra sig om denna Stockholms stadsfullmäktiges hemställan om sådan ändring i instruktionen för polismästaren att den stadgade skyldigheten att låta förrätta besiktning å prostituerade kvinnor måtte ur instruktionen utgå, har i dagarna afgifvit ett afstyrkande utlåtande i detta ärende. Enligt styrelsens mening bör stadsfullmäktiges hemställan prövas först i sammanhang med slutpröfningen af reglementeringskommitténs förslag i ämnet.

Öfverståthållareämbetet hade vid öfverlämnandet af den gjorda hemställan uttalat att goda skäl kunna anföras både för och emot. Ämbetet anser afgörandet böra bero på den högsta sakkunniga myndighetens ställning till frågan, och medicinalstyrelsen anser sig därför hufvudsakligen ha att bedöma huruvida besiktningstvångets upphävande redan nu, utan att det ersättes med andra föreskrifter, kan ur hälsovårdssynpunkt anses tillrådligt eller ej. Medicinalstyrelsen erinrar om att den af prostitutionskommittén lämnade utredningen visar, att reglementeringen i alla händelser måste anses verka något godt, äfven

om man ej bestämdt kan angifva huru stort inflytande den kan ha. Att kommittén förordar reglementeringens afskaffande beror på juridiska, sociala och moraliska betänkligheter.

Den har ju också, som bekant, ej velat förorda afskaffandet utan att vissa åtgärder i allmänt profylaktiskt syfte införas i stället och föreslår i vissa fall sjukhustvång.

Från sanitär synpunkt, heter det vidare, synes det därför medicinalstyrelsen synnerligen olämpligt om endast den negativa delen af kommitténs program skulle genomföras utan beaktande af den än viktigare positiva. Ej heller synes besparingen genom den ifrågasatta indragningen af anslaget bli så särskildt stor.*

Medicinalstyrelsen anför till slut, att ännu icke på långt när alla infordrade yttranden från myndigheter inkommit. Särskildt saknas ännu Svenska läkaresällskapets yttrande, och då man ännu icke kan veta i hvad riktning detta kommer att gå, anser styrelsen det ännu mera betänkligt att redan nu i en viktig detalj föregripa ett lugnt och fördomsfritt afgörande af ärendet i dess helhet.

Till detta måste vi för vår del foga vår mening, att ett "fördomsfritt afgörande af ärendet i dess helhet" torde i detta fall mera än någonsin annars vara svårt att få till stånd äfven med bästa vilja i världen, då blott den ena af de två i saken intresserade parterna — mannen — har att bestämma i denna ömtåliga fråga.

* Obs! Anmärkningen synes egendomlig. Det torde näppeligen varit tanken på besparingar som föranledde stadsfullmäktiges beslut.

Notiser.

Fredrika Bremer-Förbundets stipendier. Från Fredrika Bremer-Förbundets allmänna stipendiefond ha följande stipendier utdelats:

325 kr. till Ragnhild Hederström för kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Norrbottens stipendium); 260 kr. till Anna Andersson för utbildning till slöjdlärarinna (Västerbottens stipendium); 200 kr. till seminarieeleven Vivia Holmer (Jämtlands stipendium); 200 kr. till Maria Johansson för kurs vid Samariterhemmet i Uppsala (Värmlands stipendium); 200 kr. till seminarieeleven Alma Bäckström (Västernorrlands stipendium); 225 kr. till Lisa Köckeritz för kurs i trädgårdsskötsel (Västmanlands stipendium); 250 kr. till eleven vid Kjellbergsska stiftelsens seminarium Ester Norrman samt 250 kr. till eleven vid skolköksseminariet i Göteborg Maria Bildt (Göteborgs och Bohus stipendium); 410 kr. till Judit Törnqvist för kurs i sinnessjukvård (Skaraborgs stipendium); 300 kr. till seminarieeleven Signe Asplund (Södermanlands stipendium); 225 kr. till seminarieeleven Elsa Jacobson (Gotlands stipendium); 225 kr. till kurs vid skolköksseminarium Bertha Wigstrand (Blekinge stipendium); 200 kr. till fil. kand. Hulda Lundh för universitetsstudier (Kristianstads stipendium); 500 kr. till seminarieeleven Karen Hjorth (Malmöhus stipendium); 300 kr. till trädgårdseleven vid Alnarp Alice Ahlcrona (Malmöhus stipendium); 260 kr. till eleven vid Tekniska skolan i Stockholm Signe Lidbeck (Kopparbergs läns stipendium); 200 kr. till seminarieeleven Gerda Gustafsson (Uppsala läns stipendium); 200 kr. till Brita Boström för barnvårdskurs (Jönköpings stipendium); 400 kr. till Elisabeth

Eriksson för kurs vid Rimforsa landthushållningsskola (Örebro läns stipendium); 400 kr. till Ebba Julin för kurs i sjukvård vid Röda korsets sjuksköterskehem (Stockholms stads stipendium); 325 kr. till Eva Alde för kurs i småbruk och dess binärningar vid Rimforsa; 200 kr. till Ebba Mannerberg för kurs vid Tekniska skolan i Stockholm (Östergötlands stipendium) samt 200 kr. till lärarinnan Valborg Carlström för kurs vid Högre privata seminariet i Stockholm (Älfsborgs läns stipendium).

Fria stipendier ha tilldelats fil. dr Kerstin Hård af Segerstad för högre språkvetenskapliga studier med 700 kr. och fröken Helfrid Olson för fortsatta studier i talteknik med 250 kr.

Från donationsfönderna ha utdelats: Johanna Kempes stipendier: resestipendium på 1,500 kr. till med. lic. Gerda Kjellberg Romanus och 400 kr. till med. kand. Agda Hofvendal för medicinska studier; Evelina Fahnehjelmss resestipendium på 500 kr. till lärarinnan vid Wallinska skolan fröken Karin Durling för idkande af språkstudier.

För kvinnans politiska rösträtt. På inbjudan af Flens frisinnade ungdomsförening hade i söndags anordnats offentlig diskussion om kvinnans politiska rösträtt. Inledningsanförandet från frisinnadt håll hölls af fru Elisabeth Wærn-Bugge från Stockholm. Från högern uppträdde Allmänna valmansförbundets Stockholmsdistrikts ombudsman, löjtnant J. Folcker. Efter 3 timmars debatt antogs följande resolution:

Män och kvinnor ur alla politiska partier, på inbjudan af Flens frisinnade ungdomsförening samlade till diskussion om kvinnans politiska rösträtt, uttala den bestämda förhoppningen att riksdagens båda kamrar måtte i år såsom hvilande anta regeringens förslag om politisk rösträtt för kvinnor och därmed ge verklighet åt trontalets ord att hänsyn såväl till rättvisa som till statens välförstådda nytta kräver en rättelse af det missförhållandet att kvinnan i det väsentliga saknar den förnämsta af alla medborgerliga rättigheter.

Skolköksinspektrisbefattningen vid Stockholms folkskolor. Folkskoleöfverstyrelsen har anhållit om stadsfullmäktiges medgifvande att till innehafvare af den nya befattningen såsom skolköksinspektris vid Stockholms folkskolor antaga fröken Kerstin Hesselgren.

Promenad- kostym

af marinblå Cheviot
och engelsk Homespun

Sidenfodrad Kr. 59.

Ulster

af Homespun
Kr. 34.

AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2, och 1:25 för 1/4 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantensamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

En 25-årig lärarinna

önskar plats hos snällt herrskap, helst i prästgård, från den 15 juni till 1 sept. Är villig att deltaga i alla i huset förekommande göromål. Inga löneanspråk. Svar mottagas med tacksamhet märkt "A. R.", Bjurholm.

Ung skånsk lärarinna

önskar plats i bättre familj i norra Sverige under tiden 20/6—20/8. Önskar helst läsa med nybörjare eller ha tillsyn öfver barn. På lön fästes mindre afseende. Tacksam för svar till "Skånsk Lärarinna", Gumælii Annonssbyrå, Malmö.

Lärarinna

önskar under sommarmånaderna plats i god familj, att gå frun till handa. Är villig att undervisa barn. Fritt vivre. Svar till "Familjemedlem", Anäset, Stensäter.

En 19-årig anspråkslös flicka

som tagit realskoleexamen, önskar medfölja något herrskap till landet för att vara husmodern behjälplig med barnen, är kunnig i sömnad och handarbeten. Svar till "19 år" p. r., Katrineholm.

Musikvänner.

Ung dam, som sjunger och spelar väl, önskar fritt vivre för sommaren hos familj på landet mot undervisning och musikunderhållning. Referenser finnas. Svar till "B. B.", Stockholm Ö, poste restante.

Infödd tyska,

änka efter svensk ämbetsman, söker plats vid skola, kontor eller tidning. Sökande behärskar äfven svenska, och har flera år tjänstgjort som lärarinna vid skolor. Betyg och referenser å Fredrika-Bremer-Förb., Sthlm.

Musikalisk bättre flicka

som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats som hjälp och sällskap i familj. Svar märkt "19 år". Strängnäs, p. r.

Under sommarferierna

önskar en skolkökslärarinna samsättning i ett hem i Motala eller trakten däromkring, antingen som husmoders hjälp eller i husmoders ställe. Svar till "E. E-n", Motala Verkstad, p. r.

Violinist (dam)

önsk. juli o. aug. komma i bild. musik. hem på landteg. el. dyl. i o. för violinunderv. Ref. om så önsk. Svar till "Violinist 1912", Tidn.-kont., Tegnérg. 18, Stockholm.

Enkel anspråkslös flicka

kunnig i sömnad och alla husliga sysslor önskar plats i familj där jungfru finnes. Svar till "Juni 1912", Hunnebostrand.

Ung flicka

önskar plats nu i början af maj, som barnfröken eller husmoders hjälp. Rek. finnas. Svar emotses tacksamt under adr. "23 år", Katrineholm, p. r.

Ung flicka

önskar under sommarmånaderna plats i familj. Är villig och van att deltaga i alla sysslor inom ett hem, läsning med mindre barn, sömnad, skrifgöromål o. a. Svar till "Elsa 21", Kalmar, p. r.

Kv. sjukgymnast

väl hemmastadd utomlands, mycket resvan och språkkunnig önskar medfölja familj eller ensam person utomlands. Svar till "God hjälp", under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

En ung finsk, något svenska talande bildad dam

söker plats från den 1 juni, för att gå frun tillhanda, eller som sällskap för barnen, eller någon annan lämplig plats. Svar till "Anspråkslös", Lieksa, Finland.

Ung flicka

önskar plats i familj den 15:de maj eller 1:sta juni. Är villig deltaga i alla inom hus förekommande göromål. Har genomgått hushållsskola, kunnig i handarbeten. Har förut ej innehafvt någon plats. Önskar anses som familjemedlem. Svar emotses tacksamt till "21 år", Vesterlösa, p. r.

Ung musikalisk

bildad flicka önskar, mot fritt vivre, plats öfver sommaren i finare familj. Lämnar undervisning i musik samt är villig att deltaga i förekommande göromål. Svar till "Familjemedlem T. J.", adr. Gumælii Annonssbyrå, Malmö.

Handarbetslärarinna

som genomgått Handarbetets vänners konstsovnadskurs, Andrea Eneroths lärarinnekurs, Johanna Brunssons praktiska konstväfnadskurs samt praktiserat som vikarie, söker plats som handarbetslärarinna. Svar till "S. S.", Tidningsk., Karlavägen 6, Stockholm.

En 23-årig, bildad, glad flicka

önskar mot fritt vivre och fria resor under sin semester (c:a 1 mån.) medfölja äldre dam eller familj på resa utomlands. Kompetent i tyska språket. Goda rek. Svar till "Utländsk resa", Kiosken Järntorget, Göteborg.

Ung musikalisk tyska,

med prima betyg fullt förfaren i skötandet af ett hushåll, önskar plats som husföreståndarinna, helst på landet. Svar till "E. M. 25" under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b. Referenser: Prof. E. Kock, Lund.

Enkel flicka,

af god familj önskar plats i maj till Präst- eller Herrgård, där hon under husmoders ledning får deltaga i allt hvad som hör till ett hems skötande. (Villig erlagga någon betalning.) Svar till "Maj", Eskilstuna p. r.

Som barnfröken

eller husmoderns verkliga hjälp och sällskap önskar barnkär bättre flicka plats i familj där jungfru finnes, helst i Södermanland eller i dessa närhet. Svar till "Små lönepretentioner", Uppsala, p. r.

Landbrukaredotter,

27 år, af god familj önskar plats till den 15 maj eller 1 juni som fruns verkliga hjälp och sällskap (där jungfru finnes). Har genomgått hushållskurs och är van vid allt som förekommer i ett hem, såsom matlagning, klädsömnad, handarbete o. s. v. Tacksam för svar till "Pålitlig", Ingelstråde p. r.

Plats å kontor i Stockholm

nu eller till hösten önskas af 24-årig flicka med 6 års vana vid olika å kontor förekommande göromål. Obs! Stenograf och maskinskrifverska. Betyg och referenser på begäran. Svar till "Platsombyte", Svenska Dagbladets Annonsskontor, Stockholm.

LEDIGA PLATSER.

vid

Varbergs småskola

kungöras härmed till ansökning lediga två lärarinnetjänster. Arlig lön 900 kr. jämte 3 ålderstilllägg å 100 kr. efter resp. fem, tio och femton års oförvilig tjänstgöring.

Dessutom anslås jämväl till ansökning lediga två småskollärrarinnetjänster på förordnande endast för läsåret 1912-1913. 900 kr. för läsåret.

Samtliga tjänster tillträdas den 1 september 1912, och skola ansökningshandlingar ingifvas till styrelsen före den 1 juni 1912.

Varberg den 25 april 1912.

Folkskolestyrelsen.

Tillkännagifvande.

Till en nyinrättad befattning såsom sköterska vid Stockholms stads hälsovårdsnämnds poliklinik å Södermalm äga hugade kompetenta sökande att senast måndagen den 13 maj 1912 innan kl. 12 på dagen å hälsovårdsnämndens byrå i huset nr 4 vid Vasagatan ingifva sina till hälsovårdsnämnden ställda ansökningar.

Med befattningen är förenad en kontant aflöning af 1,000 kronor. Stockholm den 12 april 1912.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

En slöjdlärrarinnebefattning vid Växjö stads folkskolor

kungöres härmed till ansökan ledig att sökas före den 20 nästkommande maj. Tjänstgöringstid 37½ veckor om året med högst 30 timmar i veckan. Löneförmåner: grundlön 800 kr. samt 3 ålderstilllägg om 100 kr. hvarterera att utgå efter 5, 10 och 15 års oförvilig tjänstgöring.

Vederbörliga ansökningshandlingar, åtföljda af läkarebetyg, styrkande att den sökande ej är behäftad med sjukdom eller kroppsligt lyte, ställas till folkskolestyrelsen, insändas under adress: Folkskolans expedition, Växjö.

Växjö den 15 april 1912.

C. O. Arcadius.

Folkskolestyrelsens ordf.

Öfversköterskeplatser

vid Långbro sjukhus, Älfsjö. Lön: å orolig afdelning 660 kr. med 5 ålderstilllägg å 120 kr., å lugn afd. 500 med 5 ålderstilllägg å 100 kr. Öfversköterskelever antagas. Ansökan, med betyg, läkarebetyg, frejdebetyg och foto., insändes till Öfverläkaren.

3 å 4 sjuksköterskelever

antagas vid Vänersborgs Hospital och asyl. Förutsättningar: ålder 20-30 år, god folkskolebildning, god hälsa. Sökande torde helst personligen inställa sig samt förete frejdebetyg, läkarebetyg och betyg öfver vandell och innehåfda tjänster. Aflöning 20 kr. i mån. och fritt vivre; efter ett års event. anställning som ordinarie med begynnelse-lön af 28 kr. i mån.

Öfverläkaren.

Hem.

Föreståndarinneplats för ett (mindre) barnhem ledig. Ansökningar sändas under adr. "Hem", Helsingborg p. r.

Ung, glad flicka

med icke allt för stora umgängesanspråk får anställning i barnlös disponentfamilj i större landsortsstad såsom hjälp och sällskap. Intresse för hemmets vård samt någon kunnighet i sömnad önskvärd. Jungfrur finnas. Svar med uppgift å lön, foto. och ref. till "God omvårdnad", Allm. Tidn.-kont., Gefle.

Folk-kindergarten.

Föreståndarinneplats ledig nästa höst. Ansökningar före den 25 maj. Närmare upplysningar af Fröken E. Trybom, Skara.

En småskollärrarinnetjänst

vid fasta småskolan vid Kolsva bruk i Malma församling i Västmanlands län, att tillträdas den 26 nästkommande augusti, är till ansökan ledig att sökas hos skolrådet i Malma, adress Åsby, före den 1 nästa juni. Lön: grundlönen är 550 kronor för år, fri vedbrand, fri bostad af 1 rum och kök. För slöjdundervisning, som hittills funnits och för närvarande finnes att få, lämnas i lön 90 kronor för år.

Malma den 26 april 1912.

J. V. Ahlgren.

Skolrådets ordförande.

Jönköpings folkskolor.**En ordinarie lärrarinnebefattning**

vid Jönköpings folkskolor kungöres härmed till ansökan ledig. Arliga lönen utgör 1,400 kr., i hvilket belopp ingår jämväl ersättning för i lag stadgade naturaförmåner samt för öfverläsning. Till lönen komma 3 ålderstilllägg, det första å 100 kr. och de tvänne följande hvarterera å 200 kr., och utgå ålderstilläggen efter resp., 5, 10 och 15 års tjänstgöring som ordinarie vid Jönköpings folkskolor. rliga undervisningstiden är 38 veckor. Ansökningar böra jämte läkarens intyg om sökandes hälsotillstånd inom i lag föreskrifven tid insändas till Jönköpings folkskolers expedition. Jönköping i april 1912.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:
Fritz Wetterholm.

Robert Johansson.

En extra ordinarie lärrarinnetjänst

vid Prins Gustafs folkskola i Uppsala sökes hos Direktionen för nämnda skola. Ansökningshandlingar insändas till undertecknad före den 25 nästkommande maj.

Uppsala den 24 april 1912.

Gustaf Sillén,

t. f. rektor vid Prins Gustafs folkskola.

Som hjälp och sällskap

önskas en enkel och anspråklös flicka, helst från landet. Bör vara något kunnig i handarb. och sömnad samt enklare matlagning. Svar till "Landet", jämte betygsskr. och foto. torde sändas till S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

En småskollärrarinnebefattning vid Karlshamns folkskola

kungöres härmed ledig att sökas före den 20 maj 1912. Löneförmåner: grundlön 800 kr. samt 3 ålderstilllägg om 100 kr. hvarterera att utgå efter 5, 10 och 15 års oförvilig tjänstgöring. Vederbörliga ansökningshandlingar, åtföljda af läkarebetyg och ställda till Folkskolestyrelsen, Karlshamn, insändas till undertecknad.

Nils Kroon.

Öfverlärare, Karlshamn.

För

enkel, anspråklös flicka, som på egen hand kan sköta ett hem, finnes plats ledig nu eller 1 juni hos ensam herre, tjänsteman. Svar med uppgift och lönespråk till "Sif.", Ingelstråde (Skåne).

Bokförelserka och Kassörska

van vid göromålen å 1:a kl. hotellkontor, erhåller genast plats. Alder ej under 25 år. Uppgift å lönepretentioner och referenser emotes under märke: "Pålitlig bokförelserka", adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ordinarie lärrarinnetjänsten

vid Ekolsunds fasta folkskola i Husbysjutolfts församling, Uppsala län, sökes inom 60 dagar efter första kungörandet i Post- och Inrikes tidningar. Skoltyp litt. F. Lön enligt lag. Bostad 2 rum och kök. Dessutom 60 kr. för undervisning i flickslöjd. Skolan belägen vid allmän väg ¼ mil från järnvägsstation.

Husbysjutolft, adr. Ekolsund, den 22 april 1912.

Skolrådet.

Ordinarie folkskollärrarinnetjänsten

vid Sörby fasta folkskola litt. E i Edsbergs församling i Örebro län sökes inom 60 dagar efter första tillkännagifvandet i Post- och Inrikes tidningar eller senast den 10 nästa juni. Lön enligt lag samt bostad om 2 rum och kök.

Edsberg den 11 april 1912.

Skolrådsordföranden.

En öfversköterska och en afdelningssköterska

få plats å Gefle fattigvårdsinrättning. Löneförmåner för den första 700 kr. och för den senare 400 kr., jämte allt fritt för båda. Platserna tillträdas 1 juli innevarande år eller tidigare. Ansökan, ställd till Fattigvårdsstyrelsen, Gefle, skall vara åtföljd af ålders- och fredsbetyg, läkarebetyg, intyg angående utbildning och förutvarande tjänstgöring samt sökandens fotograf. Ansökningstiden utgår den 25 dennes.

Gefle den 2 maj 1912.

Fattigvårdsstyrelsen.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } 4½ %

Sparkasse-
räkning } 4 %

KÖPMANNABANKEN,

**Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.**

(LEDIGA PLATSER)

Den af Göteborgs och Bohus läns lands-
ting aflönade

Sjuksköterskebefattningen
i Jörlanda distrikt är till ansökan ledig.

Sjuksköterskan, som antages på tre månaders ömsesidig uppsägning, skall äga god frejd, god hälsa och tillräckliga kroppskrafter samt godkända vitsord öfver genomgången sjuksköterskekurs vid något af sjukhusen i Göteborg, Stockholm, Uppsala eller Lund eller annan därmed jämförlig sjukvårdsanstalt äfvensom fullgjort minst en månads tjänstgöring å något epidemisjukhus, helst i Göteborg eller Stockholm.

Lönen, som bestämmes af landstinget, är 750 kronor om året med 2:ne ålderstillägg, hvardera å 50 kronor, hvarfull kommer fri vård å länets sjukhus för tillfällig sjukdom äfvensom viss ersättning för enskild vård af icke smittosam sjuk.

Tjänsten skall tillträdas den 22 juni 1912. Ansökningar, ställda till landstingets förvaltningsutskott och åtföljda af behörighetshandlingar, skola insändas till landstingets sekreterare, länsnotarien Thorin, adress Göteborg, före d. 24 maj 1912.

Göteborg i maj 1912.

Göteborgs och Bohus läns Landstings
Förvaltningsutskott.

Hemföreståndarinnor
vid

Sunnerdahls hemskola å Säbyholm.

Under instundande sommar komma att anställas fyra vikarier under hemföreståndarinnornas semester. Hvarje vikariat kommer att omfatta 6 veckor. Arfvode efter 1,170 kr. pr år jämte fritt vivre. Ansökningar torde ställas till Direktionen för Sunnerdahls Hemskolor på landet, Stockholm, och före den 25 maj sändas till undertecknad, Hemskolans rektor, under adr. Säbyholm, Bro.

C. L. Lohmander.

Kungörelse.

Extra ordinarie eller vikarieanställning i läs- och skrifämnen samt öfningsämnen vid Stockholms folkskolor.

Lärare och lärarinnor, hvilka för nästkommande läsår önska erhålla anställning såsom extra ordinarie eller vikarierande lärare i läs- och skrifämnena samt i öfningsämnena kvinnlig slöjd, teckning, sång och huslig ekonomi, äfvensom vikarieanställning i gymnastik vid Stockholms folkskolor, torde senast den 15 nästkommande maj kl. 12 på dagen till Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor, Fredsgatan 9, Stockholm, ingifva ansökan därom jämte åldersbevis, läkareintyg om god hälsa samt afskrifter af nödiga betyg rörande utbildning och föregående tjänstgöring. För sökande, som för närvarande hafva anställning vid Stockholms folkskolor, äro nämnda intyg och afskrifter ej erforderliga.

Enligt nu gällande aflöningsbestämmelser utgår arvode för extra eller vikarierande lärare, resp lärarinna för läsår och full tjänstgöring räknadt:

i läs- och skrifämnena för manlig lärare med 1,800 kronor, för lärarinna med 1,500 kronor;

i kvinnlig slöjd för lärarinna med 1,200 kronor;
i teckning och sång för både manlig och kvinnlig lärare med 1,300 kronor;

i huslig ekonomi för lärarinna med 1,200 kronor, hvarvid dock 150 kronor beräknas utgå i form af fri kost i skolköket (frukost och middag) under arbetsdagarna. Erhåller sådan lärarinna fri bostad, skall af arfvodet afgå ytterligare 150 kronor;

i gymnastik (för kvinnlig vikarie) med 1,200 kronor.

Af vikarierna hafva 6 manliga och 12 kvinnliga i läs- och skrifämnena samt 1 vikarie i kvinnlig slöjd fastare anställning, så att de, liksom terminsvikarierna, åtnjuta full aflöning under hela lästerminen, hvaremot annan vikaries aflöning utgår endast för de dagar, då han har förordnande.

Öfverstyrelsen vill tillika meddela, att ytterligare några befattningar såsom vikarierande lärare och lärarinnor i läs- och skrifämnena med tjänstgöringskyldighet under nästkommande läsår komma att vid slutet af denna termin kungöras lediga.

Stockholm den 23 april 1912.

Öfverstyrelsen för
Stockholms Stads Folkskolor.

Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, Rimforsa.

Ny lärarinnekurs (2-årig) börjar den 1 okt. 1912. Ansökan om inträde ställes till Landthushållningsskolans styrelse o. insändes under adress Rimforsa. Den bör åtföljas af präst- o. kunskapsbetyg, läkarebetyg enl. af skolan tillhandahållet formulär, samt öfriga intyg som sökande önskar åberopa. Prospekt innehållande upplysningar om inträdesfordringar, afgifter m. m. erhålles på begäran. Ansökan om inträde skall vara inlämnad före den 15 juni.

Prenumerera på DAGNY!

Lektioner i Linnésömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Nybyggd Villa,

innehållande 2 rum, kök, tambur och veranda på nedre boten samt 1 rum, kök och hall ofvanpå, högt och sundt belägen vid barrskog i Flens municipalsamhälle, uthyres för sommaren eller eventuellt längre tid.

Svar till lärarinnan Lovisa Thorén, Fl e n.

Kurs i landthushåll,

Husdjurskötsel, Mjölkhushållning, Matlagning och Tvätt å
Fackskolans landtgård, Brogård, juni—aug.

Anmälan till Fackskolan f. huslig ekonomi, Uppsala.

Program på begäran gratis och franko.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Norges första kvinnliga professor. Af *Ellen Kleman.*

Riksdagen.

När rösträttsfrågan är verkligt aktuell. Af *Elpis.*

Äktenskapslagstiftningens reformering. Fyra kvinnor som sakkunniga.

Den kvinnliga öfverlärarefrågan.

En intellektuell affärsunion mellan Nordens kvinnor. Ett förslag af *dr Vera Hjelt.*

Emilie Rathou — 50 år. Af *A. V.*

Om sproglig Forstaaelse. VII. Af *Alma Forsberg-Dalhoff.*

Brita von Horn: Lucrezia. Rec. af *Sigrid Elmlblad.*

Insänd litteratur.

Bernarr MacFadden och fastekuren. Af *A. Fallstedt.*

Medicinalstyrelsen och reglementeringsfrågan i Stockholm.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**